

РЕШЕНИЕ

№ 437

гр.Б, 17.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ЧЕТВЪРТИ ВЪЗЗИВЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на шести юли през две
хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Николай Грънчаров

Членове: Владимир Ковачев
Г.и Янев

при участието на секретаря Герасим Ангушев
като разгледа докладваното от Владимир Ковачев Въззивно гражданско дело
№ 20231200500498 по описа за 2023 година

взе предвид следното:

Т. П. Ю., ЕГН *****, адрес гр. Б., ул. В №, обжалва решение № 75 от 17.02.2023 г., постановено по гражданско дело № 1330 от 2021 г. на Районен съд Благоевград. В жалбата се твърди, че атакуваният с нея съдебен акт е неправилен, незаконосъобразен, немотивиран, необоснован и постановен в противоречие със събраните по делото доказателства. От изслушаните ищцови свидетели станало ясно единствено това, че ответникът е постъпил на работа в ищцовото дружество, като тогава М.В. създал акаунти на Ю. за ползваните от дружеството програмни продукти. И двамата ищцови свидетели били служители на ищеца, като вторият бил син на управителя на дружеството. Същите единствено твърждали, че са обучавали ответника, но без да посочват конкретно в какво се е изразявало тяхното обучение. Будело недоумение и обстоятелството, че въпреки че двамата свидетели са трудово ангажирани в ищцовото дружество и единият е син на управителя на дружеството, първоинстанционният съд кредитирал техните показания без да съобразява йерархичната им подчиненост и родството на М.К. с управителя и собственик на ищеца, а в същото време не кредитирал показанията на свидетелката Е.Ю.. Доказало се, че в процесния случай е сключен обикновен трудов договор, тъй като по отношение на ответника не е провеждано никакво обучение. С оглед на това ищцовата страна била неизправна по договора и нямала каквото и да е основание да търси обезщетение от Ю., който,

съгласно разпоредбата на чл. 83, ал. 1 от ЗЗДог, бил освободен от отговорност. Изпълнението на задължението на работника било обусловено и от насрещно задължение на работодателя, защото, за да бъде проведено обучение на работника, същото следвало да е осигурено от работодателя, да има лице, което да извършва обучението, а такова обучение в случая не било имало. Обезщетението по чл. 232, ал. 3 от КТ служело за компенсация на работодателя за вложените средства и усилия при обучението. В конкретния случай обаче обучение не било провеждано и по тази причина обезщетение не следвало да се дължи от страна на работника. Нещо повече - не се доказало да са вложени каквито и да е средства и усилия при обучението, за да се дължи търсеното обезщетение. Била налице недействителност на трудовия договор поради заобикаляне на закона. Единствената цел, с която бил сключен договорът за ученичество, била да се обвърже Ю. със заплащането на обезщетение при предсрочно напускане, като на практика така работодателят заобикалял закона. Съдебната практика била категорична, че заобикаляне на закона ще има винаги тогава, когато страната, чрез правомерни правни средства, постига забранен правен резултат, какъвто бил и настоящият казус. Неправилно и необосновано съдът не кредитирал показанията на свидетелката Е.Ю тъй като тя била в роднинска връзка с ответника и показанията ѝ не кореспондирали с останалия доказателствен материал. От последния се изяснило по несъмнен начин, че ответникът страда от хетерозиготна бета таласемия и не следва да извършва тежък физически труд и да се подлага на прекомерно психическо натоварване. Той трябвало да работи при намалено работно време, ако работата му е свързана основно с умствена дейност. Коментираното и възприето в първоинстанционното решение заключение на вещото лице било необосновано, непълно и некомпетентно. От събраните доказателства станало ясно, че след като е сключил трудовия договор, се е влошило здравословното състояние на ответника. Видно от длъжностната му характеристика, дейностите и задълженията, които били вменени на Ю., представлявали източник на прекомерно психическо и физическо натоварване, а за болестта му бил противопоказан както тежък физически труд, така и прекомерно психическо напрежение. С оглед на това се доказало в производството, че той бил в невъзможност да изпълнява трудовия договор по здравословни причини. Моли се за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на претенцията на работодателя.

"Л", ЕИК седалище и адрес на управление гр.Б, ул. "А" представлявано от Д.Г.К, оспорва жалбата и изтъква, че тя се явява неоснователна. Атакуваното съдебно решение било правилно и обосновано. Направените от районния съд изводи били верни. В рамките на първоинстанционното производство, извършването на обучението било доказано. Това правилно било съобразено от първоинстанционния съд. Единственото обстоятелство, което възпрепятствало завършването на обучението, било неправомерното преждевременно прекратяване на трудовия договор от страна на

въззивника. Свидетелят М.К. категорично посочил, че той лично е осъществявал обучението на Ю., описал характера и времетраенето на същото, както и категоризирал стъпките за извършването му и очакванията спрямо обучаващия се. От правна гледна точка, обучението било извършвано в изпълнение на сключения договор по чл. 230 от КТ. От икономическа гледна точка, то било необходимо, защото въззивникът нямал каквато и да било квалификация за извършване на дейност като спедиционен посредник, нито работен опит на идентична или аналогична позиция. Ю. бил обучаван и от други лица - М.В., Д.К. Й.К. и останалите спедитори в дружеството. На въззивника били предоставени и всички възможни достъпи до вътрешните системи на работодателя и външните такива - платформи за извършване на транспорт и спедияция. Уговорките в процесния договор за обучение по време на работата не били характерни за обикновен трудов договор. Действителната цел на страните била да подчинят отношенията си точно на такъв договор. Ако те желаели отношенията им да бъдат подчинени на обикновен трудов договор, то тогава нямало да уговорят реквизитите на трудовия договор по чл. 230 от КТ. Нямало заобикаляне на закона по смисъла на чл. 74, ал. 1 от КТ вр. чл. 26, ал. 1, предл. 2 от ЗЗДог. В случая не били налице множество сделки, които да водят до един неправилен резултат. Имало сключен договор по чл. 230 от КТ, който въззивникът неправилно определял като обикновен трудов договор. В рамките на делото пред първата инстанция обаче, Ю. по никакъв начин не доказал наличието на обикновено трудово правоотношение. Следвало да се посочи, че сама по себе си липсата на обучение, макар и такава да не била установена по никакъв начин, не би могла да доведе до извод за нищожност поради заобикаляне на закона. Въззивникът прекратил трудовия договор и не завършил обучението си по неуважителни причини. Направеното позоваване на нормата на чл. 327, ал. 1, т. 1 от КТ било неоснователно, тъй като не били налице предпоставките за прекратяване на договора на това основание. Нито имало заболяване, което да е довело до трайно влошаване на здравословното състояние на Ю., нито това било установено от здравните органи, нито било дадено задължително предписание за подходяща работа, която въззивникът да изпълнява. Представени били единствено медицински документи, които не били относими спрямо направеното от ответника изявление. Що се касаело до свидетелските показания на Е.Ю то въз основа на тях не можел да се направи извод за влошено здравословно състояние. Подобно обстоятелство не можело да се установи със свидетелски показания, доколкото то изисквало специални медицински познания. Влошеното здравословно състояние не се доказвало и от изготвеното заключение по допуснатата по делото медицинска експертиза. Налице били всички предпоставки, които законът изисквал за уважаване на претенцията на дружеството. Обжалваното съдебно решение било правилно и следвало да бъде потвърдено.

Жалбата и отговорът са редовни и допустими.

Не се събираха нови доказателства.

Обжалваното решение е валидно и допустимо.

Настоящата инстанция изцяло споделя мотивите, изложени от районния съд, и препраща към тях на основание чл. 272 от ГПК.

Предявен е иск по чл. 232, ал. 3 от КТ.

Както се разяснява в Решение № 162 от 13.10.2020 г. на ВКС по гр. д. № 3780/2019 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.С., с трудовия договор с условие за обучение по време на работа, предвиден в чл. 230 от КТ, работодателят се задължава да обучи работника/служителя в процеса на работата по определена професия или специалност, а работникът/служителят – да я усвои. С договора страните определят формите, мястото и времетраенето на обучението, което не може да бъде повече от 6 месеца, обезщетението, дължимо при неизпълнението му от страните, както и други въпроси във връзка с осъществяване на обучението. С договора страните определят и срока, през който работникът/служителят се задължава да работи при работодателя след успешното завършване на обучението, а работодателят - да му осигури работа съобразно придобитата квалификация. Постановено е, че този срок не може да бъде по-дълъг от 3 години. По време на обучението работникът/служителят получава трудово възнаграждение според извършената работа, но не по-малко от 90 % от МРЗ. Предвидено е още /в чл. 232 от КТ/, че след успешното завършване на обучението, съгласно договора по чл. 230, ал. 1 от КТ, работодателят е длъжен да приеме работника/служителя на работа съобразно придобитата квалификация, а последният – да постъпи на работа и да работи в уговорения срок, като отношенията им се уреждат с трудов договор или със съответно изменение на трудовия договор /чл. 237 от КТ/. При неосигуряване от работодателя на такава работа, той дължи брутно трудово възнаграждение /БТВ/ за съответната длъжност за времето, през което не е осигурил работа, но за не повече от 6 месеца, доколкото не е уговорено друго. Ако работникът/служителят по неуважителни причини не завърши обучението или след като го е завършил, не постъпи на осигурената му работа или я напусне преди определения срок, същият дължи на работодателя обезщетение, съответно на неизпълнението, в размер, уговорен между тях, но не повече от шесткратния размер на БТВ за съответната длъжност. Чл. 233 от КТ пък предвижда, че за отношенията между страните по трудовия договор с условие за обучение по време на работа се прилага действащото трудово законодателство.

Правилен е изводът на първата инстанция, че процесният по делото договор напълно отговаря на всички критерии, изброени в разпоредбите на чл. 230, ал. 1, 2, 4 и 5 от КТ. Ищецът се е задължил да обучи ответника в процеса на работата по определена професия /спедиционен посредник/, а ответникът – да я усвои. С договора са определени формата /пълно работно време/, мястото /отдел „Спедиция“ на ищцовото

дружество/ и времетраенето на обучението /6 месеца/, обезщетението, което страните си дължат при неизпълнение /шесткратният размер на БТВ/, както и други въпроси, свързани с осъществяване на обучението. Уговорен е и срокът, през който ответникът се задължава да работи при ищеца след успешното завършване на обучението, а ищецът - да му осигури работа съобразно придобитата квалификация /3 години/. Предвидено е през време на обучението ответникът да получава съответно трудово възнаграждение /800 лева/. В този смисъл, не намират никаква опора оплакванията във въззивната жалба, че между страните е бил сключен „обикновен“ трудов договор, а не такъв по чл. 230 от КТ. Дали ответникът реално е бил обучаван от ищеца, е факт, който не е относим към вида на договора, а е релевантен за неговото изпълнение и за евентуалната дължимост на обезщетение.

Правилно е счтено за неоснователно и направеното от ответната страна възражение за недействителност на трудовия договор поради заобикаляне на закона. Основанията за недействителност на трудовия договор предполагат тежки пороци при неговото сключване или в съдържанието му, засягащи страните по същия /Решение № 19 от 14.03.2023 г. на ВКС по гр. д. № 140/2023 г., III г.о., ГК, докладчик председателят И.П., Решение № 98 от 14.07.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2954/2021 г., III г. о., ГК, докладчик председателят М.И. и др./. В случая наличие на пороци от такъв характер не се констатира. Не се установява със сключването на договора да се заобикаля някоя от забраните, предвидени в КТ, чрез поставяне на ответника в по-неблагоприятно трудовоправно положение. Не е доказано по какъвто и да е начин, че ищецът се е стремил към постигане на цел, забранена от закона, с позволени средства. Заобикаляне на закона е налице тогава, когато с правомерни средства се постига забранен резултат /Определение № 703 от 20.11.2020 г. на ВКС по гр. д. № 2192/2020 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Л.А./. Включването на клауза в договора, че ако ответникът по неуважителни причини не завърши обучението, ще дължи обезщетение на ищеца, категорично не съставлява заобикаляне на закона, защото последният изрично разрешава това /чл. 232, ал. 3 от КТ/. Сама по себе си, липсата на обучение - макар и такава да не се установява в настоящия казус - не би могла да доведе до нищожност на договора поради заобикаляне на закона.

Работодателят надлежно е доказал, че е обучавал работника. В тази насока са събрани подробни и обстоятелствени гласни доказателства чрез разпита на свидетелите М.К. и М.В.. Именно последните са провеждали въпросното обучение на ответника.

Гласните доказателства следва да се преценяват от съда по вътрешно убеждение, при съобразяване с евентуалната заинтересованост или предубеденост на свидетеля според правилата на чл. 172 от ГПК и съвкупно с целия доказателствен материал по делото. Необходимо е да се вземат предвид и всички обстоятелства, свързани с възприемането на установяваните факти: обстановката /ден, нощ, виелица, дъжд и пр./, психическото

състояние на свидетеля, възрастта му към онзи момент, физиологични особености - зрение, слух, възраст, заболявания; паметово-интелектуални способности, както и обстоятелствата при възпроизвеждането - възможност за възпроизвеждане /притеснение от съда, образование, заболявания, възраст, отдалеченост във времето/ и волята на свидетеля да каже истината. При противоречие в показанията на свидетелите съдът трябва да прецени посочените обстоятелства при възприемането и възпроизвеждането по отношение на всеки поотделно, а още и дали те са възприемали осъществяването на релевантните факти едновременно или по различно време, дали впечатленията им са спорадични или системни, доколко показанията са подкрепени или отречени от останалите събрани по делото доказателства. При оценката на разказаното от тях следва да се изхожда от: а/ степента му на съответствие с безспорните доказателства по делото, б/ степента на обосноваване, в/ степента на разностранност и г/ степента на автентичност, като се съобразят и вътрешната хармоничност, последователност и изчерпателност на дадените показания /„Разпит на свидетели в гражданското производство“ от Ц.Ц. "С" София, 1997 г., стр. 48 и 55/.

Законодателят е създал предположение относно посочените в хипотезата на чл. 172 от ГПК лица за възможна тяхна заинтересованост от изхода на делото. Съдът, поради това, е длъжен да извърши преценка на тяхната обективност и доколко поведението на свидетеля и данните по делото изключват заинтересоваността да е повлияла на достоверността на показанията му /Решение № 79 от 12.07.2017 г. на ВКС по гр. д. № 3244/2016 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията А.Б./. В настоящия казус свидетелските показания на К. и В. не са противоречиви, а и не са оборени. Нормата на чл. 172 от ГПК не забранява кредитирането на показания на роднини, близки и подчинени, а предвижда преценката им да става в съответствие с останалите доказателства по делото, а от тях в случая показанията не са опровергани /в този смисъл е и Решение № 639 от 02.07.2009 г. на ВКС по гр. д. № 2398/2008 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Б.Д./. Не могат да се игнорират свидетелски показания само защото изхождат от близък или роднина /Решение № 428 от 15.07.2010 г. на ВКС по гр. д. № 843/2009 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Б.Д./. Съгласно Решение № 457 от 06.08.2010 г. на ВКС по гр. д. № 477/2009 г., III г. о., ГК, докладчик съдията Д.Ц, роднинската връзка на свидетеля със страната, която го е посочила, сама по себе си не е основание показанията на този свидетел да се считат недостоверни. Не съществува забрана да бъдат разпитани заинтересовани свидетели и въз основа на техните показания да бъдат приети за установени факти, които ползват довелата ги страна /Решение № 34 от 22.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 4657/2015 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Б.Д., и Решение № 338 от 20.11.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1269/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията М.Ф./.

В случая съобщеното от К. и В. следва да се приеме за характеризиращо се с висока степен на достоверност, защото не е установено обратното от останалите елементи на доказателствената съвкупност. Споменатите двама свидетели подробно описват

процеса на обучението. Установява се, че ответникът е нямал никакъв опит и познание в областта на спедиционното посредничество, което е наложило обучението му да започне от самите видове товарни автомобили, специализираните транспортни борси в интернет и работата с тях, работата с вътрешната база от данни на компанията и процеса на локализиране на автомобилите. Вътрешната база от данни е съдържала информация за близо 15 000 транспортни компании, бил е даден достъп на ответника и той е бил обучаван да работи с нея. Направени са му били профили в специализирани борси за международен транспорт и му е било разяснено как да борава с тях. Проведена е била и най-обща теоретична подготовка на ответника. Всичко това несъмнено сочи, че ищцовото дружество е изпълнило задължението си да започне процес на обучение на ответника, който останал недовършен поради неговото напускане. Показанията, дадени от К. и В. не оставят съмнение, че те са били очевидци на това, което обрисуват, и имат необходимите пълни, преки и непосредствени впечатления за процесното обучение, както и активно участие в същото. Не са налице основания за неkreдитиране на разказаното от тези свидетели. За разлика от тях, показанията на другите двама свидетели /Е.Ю и К.Б. са с твърде ниска доказателствена стойност, понеже те просто преразказват това, което са чули от самия ответник, не се подкрепят от останалия доказателствен материал и районният съд правилно не им е дал вяра.

Оплакванията на въззивника, свързани с тезата, че прекратяването на договора е било наложително поради влошеното му здравословно състояние и независещи от него причини, също не могат да бъдат споделени. Трайното влошаване на здравословното състояние и невъзможността за изпълнение на работата са медицински въпроси, произнасянето по които е в професионалната компетентност на ТЕЛК и НЕЛК /Определение № 250 от 04.04.2022 г. на ВКС по гр. д. № 4241/2021 г., III г. о., ГК, докладчик съдията Д.С.-/. В случая такива факти и обстоятелства не са установени от здравните органи, не е дадено задължително предписание за подходяща работа, която ответникът да изпълнява, и не е поискана такава подходяща работа, която въззиваемото дружество неоснователно да не е осигурило. Представени са единствено медицински документи, които обаче не са относими спрямо направеното от въззивника изявление. Влошеното здравословно състояние не се доказва и от изготвеното заключение по медицинската експертиза. Според вещото лице /д-р Й.Х./, в случая се касае за най-леката форма на таласемия, която е безсимптомна и е с нормална хематологична находка, и не се налага да ѝ се провежда лечение.

Направеното възражение за некомпетентност на вещото лице се явява неоснователно. Зададени са общи въпроси относно същността и характера на заболяването на въззивника, дали такова е налице, какви са неговите симптоми и какво е лечението му. За отговор на тези въпроси не се изисква вещото лице да бъде специалист по хематология. Напълно достатъчно е заключението да бъде дадено както от

общопрактикуващ лекар, така и от лекар със сходна на хематологията специалност, каквато е специалността на вещото лице – кардиология, още повече че в конкретния случай в своето заключение д-р Христов се е позовал на определени надеждни писмени източници. Става въпрос за утвърдени научни трудове по кардиология и хематология, написани от известни професори и доценти, въз основа на които вещото лице е изложило своите съображения и е формулирало заключението си. Следва да се отбележи и обстоятелството, че въпреки несъгласието си с изводите на експерта, ответната страна не е поискала назначаване на повторна експертиза. Съгласно Определение № 1121 от 16.05.2023 г. на ВКС по гр. д. № 152/2023 г., I г. о., ГК, докладчик съдията С.К., страната, която не е съгласна с изводите и констатациите на вещото лице, разполага с правото да оспори заключението по реда на чл. 200, ал. 3 от ГПК и да поиска назначаване на друго или повече вещи лица, както и да ангажира други доказателства /писмени и гласни/ в подкрепа на поддържаната теза. Според Определение № 251 от 04.04.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3783/2021 г., III г. о., ГК, докладчик председателят С.Б., не всяко оспорване на представеното заключение води до възлагането на допълнително или повторно заключение. В Определение № 60573 от 16.07.2021 г. на ВКС по гр. д. № 922/2021 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Д.Д. се разяснява, че направеното от страна в производството оспорване на представеното заключение на вещото лице, само по себе си не задължава съда да допусне допълнителна или повторна експертиза. В чл. 200, ал. 3 от ГПК изрично е посочено, че съдът може, а не е длъжен, при оспорване, да назначи друго или повече вещи лица. В случая ответната страна не е поискала назначаване на повторна експертиза нито пред първата инстанция, нито пред въззивния съд. Не се е налагало и служебно назначаване на нова експертиза. Приетото от районния съд заключение е пълно, ясно и обосновано. Не може да се направи извод, че делото е останало неизяснено от фактическа страна.

Решението на първоинстанционния съд относно основателността на предявения иск е правилно. Това е така, тъй като в първоинстанционното производство е доказано по безспорен начин наличието на трудов договор за обучение по време на работата, който е надлежно изпълняван от въззиваемата страна чрез провеждане на обучение на въззивника, но въпреки това последният е прекратил договора и не е завършил обучението си по неуважителни причини. В своята съвкупност тези доказани юридически факти водят до възникване на отговорност на ответника по чл. 232, ал. 3 от КТ. В случая се касае за обезщетение в полза на работодателя за незавършване на обучението, поради неуважителни причини, от страна на работника. Обезщетението е в размер, съответен на неизпълнението, или сумата от 4190,50 лв., изчислена на база брутното възнаграждение на ответника, считано от момента на неоснователното прекратяване на договора /20.04.2021 г./ до момента на изтичане на неговия срок /06.10.2021 г./.

Атакуваното решение не страда от сочените във въззивната жалба пороци. Не се

констатира нарушение на материалния закон. Спазени са съдопроизводствените правила. Актът е надлежно обоснован. Той се явява правилен и следва да бъде потвърден.

На дружеството трябва да се присъди адвокатско възнаграждение.

На основание чл. 280, ал. 3, т. 3 от ГПК и с оглед на цената на иска, която е под 5000 лева, настоящият въззивен съдебен акт няма да премине през касационен контрол.

Воден от изложените аргументи, Окръжен съд Благоевград

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 75 от 17.02.2023 г., постановено по гражданско дело № 1330 от 2021 г. на Районен съд Благоевград.

ОСЪЖДА Т. П. Ю., ЕГН *****, адрес гр. Б., ул. В №, да заплати на "Л", ЕИК седалище и адрес на управление гр.Б, ул. "А" представлявано от Д.Г.К, сумата от 960 /деветстотин и шестдесет/ лева, представляваща адвокатско възнаграждение за представителството пред въззивната инстанция.

Настоящото решение не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____